

ЕВРОПСКА КОМИСИЈА

Генерални директорат за политику суседства и преговоре о проширењу

Генерални директор

ПРЕГОВОРИ О ПРИСТУПАЊУ

Србија

НАЦРТ ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОЗИЦИЈЕ

на основу Преговарачке позиције Републике Србије *CONF-RS 1/18*

Преговарачко поглавље 18

Статистика

I. УВОД

Позиција Републике Србије

У својој преговарачкој позицији (*CONF-RS 1/18*), Република Србија прихвата правне тековине у оквиру поглавља 18, које су на снази од 1. јуна 2017. године, те наводи да ће бити спремна да их спроведе од дана приступања.

Република Србија не тражи никаква одступања или прелазне периоде за примену правних тековина у оквиру овог поглавља.

Укупна процена

Узимајући у обзир правне тековине у овом поглављу, и на основу доступних информација, укључујући и оне које је пружила Србија током билатералног скрининг састанка и у својој преговарачкој позицији *CONF-RS 1/18*, Комисија констатује да је Србија достигла умерено напредан ниво усклађености и делимично спроводи правне тековине обухваћене овим поглављем.

Србија треба да осигура пуну институционалну и функционалну независност свог националног завода за статистику (РЗС). Конкретно, РЗС треба да спроведе свој петогодишњи план како би осигурао да се правне тековине у потпуности примене након приступања Србије у ЕУ. Потребно је одрживо улагање у људске ресурсе за свеобухватну примену правних тековина.

Имајући у виду садашње стање припрема Србије, Комисија сматра да би требало испунити следећа мерила у циљу привременог затварања поглавља Статистика:

- *Србија треба да достави кључне податке националних рачуна у складу са Европским системом националних и регионалних рачуна (ESA) 2010 и другим релевантним захтевима заједно са потребним детаљним описом коришћене методологије. Евростат мора да верификује представљене податке и описе и потврди постојање одговарајуће усклађености са правилима ЕУ.*
 - *Србија треба да представи Комисији планза пренос преосталих табела из Програма преноса података ESA 2010 и још неспроведена методолошка питања.*
-

II. НАЦРТ ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОЗИЦИЈЕ

Ова позиција Европске уније заснива се на њеној општој позицији са Конференције о приступању са Србијом (*CONF-RS, 1/14*) и подлеже преговарачким принципима који су усвојени у том оквиру, нарочито:

- сваки став који изнесе било која страна у односу на одређено поглавље преговора не може ни на који начин да прејудицира позицију која се може заузети у погледу других поглавља;
- договори – чак и парцијални договори – постигнути у току преговора о конкретним поглављима, не могу се сматрати коначним све док се не постигне свеобухватни договор у погледу свих поглавља;

поред тога, ова позиција подлеже условима наведеним у тачкама 23, 28, 42. и 47.

Преговарачког оквира.

ЕУ охрабрује Републику Србију да настави процес усклађивања са правним тековинама и његову делотворну примену и спровођење, и уопштено да пре приступања развије политике и инструменте које су што сличније онима у Европској унији.

ЕУ констатује да Србија у својој преговарачкој позицији (*CONF-RS 1/18*) прихвата правне тековине из Поглавље 18 које су на снази од 1. јануара 2017. године и да Србија потврђује да ће бити спремна да их спроведе до дана приступања Европској унији.

II. а. Статистичка инфраструктура

ЕУ констатује да је статистичка инфраструктура Србије у великој мери у складу са захтевима правних тековина. Републички завод за статистику Србије (РЗС) је главни произвођач и генерални координатор статистике у Србији. Остали произвођачи су Народна банка Србије (НБС) и Министарство финансија, као и неколико владиних агенција и органа. ЕУ констатује да је оквир за статистику утврђен Законом о званичној статистици који је усвојен 2009. године.

ЕУ констатује да је програм званичне статистике 2016-20 повезан са стратегијом за исти период. И програм и стратегију усвојила је Народна скупштина Србије. Поред тога, РЗС је усвојио стратегију интерне модернизације. Годишњи статистички планови употпуњују регулаторни оквир прописивањем анкета које ће се спроводити током године. ЕУ констатује да су успостављени меморандуми о разумевању између РЗС и других произвођача статистике у Србији на месту.

ЕУ наглашава да је потребно изменити Закон о званичној статистици како би се гарантовала професионална независност РЗС, у складу с правним тековинама, а посебно с одредбама Уредбе 223/2009 и препорукама Европског статистичког кодекса праксе. Закон такође треба да садржи одредбе о календару објављивања за све произвођаче званичне статистике и временском распореду објављивања статистике, као и одредбе о именовању, мандату на одређено време и заштити од непримереног отпуштања директора РЗС. Право РЗС да јавно интервенише у случајевима погрешног тумачења или злоупотребе њених статистичких података такође треба да буде експлицитно утврђено Законом о званичној статистици. ЕУ констатује планове Србије у погледу измене закона наведене у њеној преговарачкој позицији и позива Србију да посебну пажњу посвети изменама закона у складу са израженим амбицијама Србије што је пре могуће пре приступања. ЕУ позива Комисију да пажљиво прати ово питање и извештава, по потреби и ако је неопходно.

ЕУ охрабрује Србију да додатно појача ефикасност РЗС када је реч о трошковима и обезбеди потребне људске и финансијске ресурсе како би се осигурало испуњавање свих приоритетних статистичких потреба, нарочито оних који су потребни за усклађивање са правним тековинама ЕУ у области статистике. ЕУ наглашава да Србија мора да настави са улагањем у статистичку инфраструктуру и у статистички систем како би била у стању да управља свеобухватном применом правних тековина.

II. б. Класификације и регистри

ЕУ констатује да су успостављене главне статистичке класификације, као што су класификација *NACE* (Статистичка класификација економских активности) рев. 2, *ISCO-08* (Међународна стандардна класификација занимања), *GEONOM* (Номенклатура земаља и територија за статистику спољне трговине), *PRODCOM* (Производња индустријских производа у Заједници) и *CPA* (Статистичка класификација производа по делатностима). Српска номенклатура за статистичке регионе (будућа заједничка статистичка класификација територијалних јединица, односно *NUTS*) достављена је Комисији и усаглашена је са правним тековинама.

II. в. Секторске статистике

У погледу секторских статистика, ЕУ констатује да је **статистика транспорта** у целини делимично усклађена са правним тековинама. Статистика у погледу железничког транспорта и друмског теретног транспорта делимично је усклађена, док су статистички подаци у вези са

ваздушним транспортом већ у потпуности усклађени са правним тековинама. Статистика унутрашњих пловних путева је доступна, али је треба даље развијати ради усклађивања са правним тековинама. ЕУ даље констатује да су статистички подаци о безбедности саобраћаја делимично усклађени.

Када је реч о **пољопривредној статистици**, Србија је спровела попис пољопривреде 2012. године и након тога објавила резултате. Истраживање о структури пољопривредних газдинства се даље развија. ЕУ констатује да је потребно да се статистика о економским рачунима пољопривреде, индекс цена пољопривредних производа и статистички подаци о инпуту радне снаге у пољопривреди даље развијају како би постали усклађени са правним тековинама.

Што се тиче **статистичких података о усевима и статистици о млеку и млечним производима**, ЕУ констатује да су оне у потпуности усклађене са правним тековинама. Ово је подједнако случај са статистичким подацима о стоци и клању, као и са статистиком органске производње. ЕУ наглашава значај потпуног усклађивања статистике о инкубаторским станицама (јајима), као и анкета о воћњацима и виноградима. Статистички подаци о пестицидима нису доступни и потребно их је развити.

ЕУ констатује да су **статистички подаци из области рибарства** у аквакултури у потпуности усклађени са правним тековинама.

Енергетска статистика је у великој мери усклађена са правним тековинама. Годишња енергетска статистика је такође у великој мери усклађена, док су месечни статистички подаци о енергији делимично усклађени и потребно их је унапредити.

Када су у питању **статистички подаци о животној средини**, ЕУ констатује да је статистика о отпаду углавном усклађена. ЕУ даље констатује да би економске рачуне животне средине (емисије у ваздух, порези повезани са животном средином према економским активностима, рачуни токова материјала у целој економији) требало даље развијати и да су предвиђени за пуно усвајање 2021. године. ЕУ охрабрује Србију да настави са радом на прикупљању података у вези са трошковима у области заштите животне средине.

Када је реч о статистичким подацима у погледу **спољне трговине**, ЕУ констатује да је уведен *Extrastat. Intrastat*, који мери трговину унутар ЕУ, треба да се успостави до приступања.

У сектору **економске и монетарне политике**, ЕУ констатује да је Србија делимично усклађена са правним тековинама. Србија је увела Европски систем националних и регионалних рачуна (*ESA 2010*) и производи свој годишњи бруто домаћи производ према

производном и трошковном приступу, али још не према приходном приступу. ЕУ даље констатује да су статистички подаци о услугама финансијског посредовања индиректно мерене (*FISIM*) и обрачун бруто националног дохотка (БНД) већ у примени, али их треба даље развијати. Ово је подједнако случај са табелама о снабдевању и табелама употребе. Србија заједничким напорима РЗС, Министарства финансија и Народне банке Србије припрема обавештења о поступку у случају прекомерног дефицита (*EDP*) на основу најбољих напора, али би требало да побољша свеобухватност и методолошку усклађеност. ЕУ подвлачи потребу да Србија достави кључне податке о националним рачунима у складу са *ESA 2010* и другим релевантним захтевима, заједно са детаљним описом употребљене методологије. Србија је већ представила прилично детаљан опис извора и метода коришћених за састављање БНД. ЕУ позива Србију да прошири и ажурира, тамо где је то потребно, овај опис и достави комплетан попис БНД. ЕУ констатује да су статистички подаци о платном билансу (ПБ) у надлежности Народне банке Србије која их обједињује у складу са примењивим правним тековинама (Приручник за израду платног биланса у 6. издању). Осим тога, ЕУ констатује да се финансијски биланс мора даље развијати. Статистичке податке о финансијама Владе, које заједно састављају РЗС и НБС, једнако је неопходно даље развијати. Статистички подаци о страним директним инвестицијама су у великој мери усклађени, док је статистика о међународној трговини услугама (*ITTS*) делимичноусклађена са правним тековинама.

Унутрашња и спољна статистика о страним подружницама (*FATS*) је делимично усклађена. Републички завод за статистику (РЗС) треба да прати развој правних тековина ЕУ у овој области и да ажурира своју статистику у складу са тим.

Што се тиче **статистике цена**, ЕУ констатује да су паритети куповне моћи (PPP) у потпуности усклађени са правним тековинама. Хармонизовани индекс потрошачких цена (*HICP*) је веома усклађен и потребне су само мање промене. Индекс цена кућа је у развоју и још није доступан. ЕУ констатује да статистички подаци о накнадама и пензијама званичника ЕУ још нису припремљени, јер је то релевантно само након приступања земље.

ЕУ даље констатује да је Србија делимично усклађена са структурним **пословним статистикама**. Основни пословни регистри и краткорочна статистика су у великој мери усклађени. *PRODCOM* статистика (индустријска производња) је већ у потпуности усклађена.

Статистика о информационом друштву је у великој мери усклађена у односу на статистику употребе ИКТ. Истраживање и развој и *GBARD* (алокације државног буџета за истраживање и развој), као и статистички подаци о иновацијама, су у потпуности усклађени.

ЕУ констатује да је Србија организовала **попис становништва, домаћинства и станова** према правним тековинама 2011. године и да је накнадно објавила све податке осим извештаја о квалитету. Србија би требало да испоштује своје обавезе у наредном попису становништва 2020/21.

ЕУ констатује да је **демографска статистика** делимично усклађена са правним тековинама. ЕУ позива Србију да на економичан начин почне припреме за нови попис становништва 2021. године што је пре могуће, у складу са најбољим праксама ЕУ.

ЕУ констатује да су **статистички подаци о миграцијама и азилу** у Србији у развоју и да је план да се постигне усклађеност до 2020. године.

ЕУ констатује да статистика Србије у области **јавног здравља и здравља и безбедности на раду** није усклађена са правним тековинама ЕУ и да је треба даље развијати. ЕУ констатује да је статистика о узроцима смрти већ усклађена. ЕУ наглашава да је потребно увести и статистику о расходима и финансијама у здравству и статистику о незгодама на раду.

ЕУ констатује да су **статистички подаци о тржишту рада** у великој мери усклађени са правним тековинама. У Анкети о радној снази, Србија би требало да појача напоре да обезбеди све информације у роковима који се захтевају у складу са правним тековинама. ЕУ подвлачи важност успостављања статистике о слободним радним местима.

Што се тиче **Анкете о приходу и условима живота**, ЕУ констатује да је анкета у потпуности усклађена. Исти је случај за Европску статистику социјалне заштите (*ESSPROS*).

Када је реч о **статистичким подацима о образовању и обуци**, ЕУ констатује да се Анкета о стручном усавршавању тренутно не спроводи. ЕУ такође констатује да су Анкета о образовању одраслих и статистика *UNESCO-OECD-Eurostat (UOE)* о целоживотном учењу већ усклађени са правним тековинама.

Када је у питању **статистика туризма**, ЕУ констатује да је тај сектор деломично усклађен. Месечни и годишњи подаци о доласцима и ноћењима у установама туристичког смештаја и подаци о нето стопама попуњености кревета већ су доступни. ЕУ констатује да је потребан даљи рад на подацима о капацитетима, рашчлањен према типу локалитета, туристичкој потражњи, а нарочито на подацима о домаћем туризму.

* * *

С обзиром на тренутно стање припремљености Србије, ЕУ наглашава, подразумевајући да Србија мора да настави да напредује када је у питању усклађивање и спровођење правних тековина које покрива поглавље о статистици, да ово поглавље може да буде привремено затворено само након што се ЕУ сагласи да су испуњена следећа мерила:

- *Србија треба да достави кључне податке националних рачуна у складу са Европским системом националних и регионалних рачуна (ESA) 2010 и другим релевантним захтевима заједно са потребним детаљним описом коришћене методологије. Евростат мора да верификује представљене податке и описе и потврди постојање одговарајуће усклађености са правилима ЕУ.*
- *Србија треба да представи Комисији план за пренос преосталих табела из Програма преноса података ESA 2010 и методолошка питања која још нису спроведена.*

Праћење напретка у усклађивању и примени правних тековина ће се наставити током преговора. ЕУ наглашава да ће се посебна пажња посветити праћењу свих горенаведених специфичних питања у циљу обезбеђивања административних капацитета Србије, потпуног правног усклађивања са правним тековинама у свим секторима обухваћеним овим поглављем, као и ефикасног спровођења и извршења. Посебна пажња мора да буде посвећена везама између овог поглавља и других преговарачких поглавља. Коначна оцена усклађености законодавства Србије са правним тековинама и њеним капацитетима за спровођење може се донети тек у каснијој фази преговора. Поред свих информација које ЕУ може да захтева у вези са преговорима у оквиру овог поглавља и које ће бити достављене Конференцији, ЕУ позива Србију да редовно пружа детаљне писане информације Савету за стабилизацију и придруживање о напретку у спровођењу правних тековина.

Имајући у виду сва горенаведена разматрања, Конференција ће морати у одговарајућем тренутку да се врати на ово поглавље. Осим тога, ЕУ подсећа да се могу појавити нове правне тековине између 1. јануара 2017. године и закључења преговора.
